

ინფორმაციული საზოგადოება და კომუნიკაციური ტექნოლოგიები

ეთერ შამანაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

რეზიუმე

განიხილება ინფორმაციულ საზოგადოებაში სოციალური სისტემის მართვის ხერხები და სტრატეგიული გაუმჯობესების მეთოდები ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების ორგანიზაციული ტექნოლოგიების კომპლექსის მეშვეობით. თანამედროვე პირობებში ინფორმაციული საზოგადოება აქტიური ჩამოყალიბების პროცესშია. იგულისხმება მთლიანი საზოგადოება, რომელიც ინფორმაციულ ერაში შევიდა. იგი იწყება იმ მომენტიდან, როცა საზოგადოების ძირითადი ფუნქციების უზრუნველყოფა ხდება ინფორმაციულ-კომუნიკაციური საშუალებების გამოყენებით, რაც კარდინალურად ცვლის თავად საზოგადოების არსს.

საკვანძო სიტყვები: ინფორმაციული საზოგადოება. სოციალური სისტემა. მართვა. ინფორმაციულ-კომუნიკაციური ტექნოლოგია.

1. შესავალი

სოციალურ-პოლიტიკური ურთიერთობის სისტემა თანამედროვე საზოგადოებაში ყალიბდება შემდეგი ფაქტორების ურთიერთქმედებით:

ინფორმაციული საზოგადოების იდეოლოგია, რომელიც მოიცავს ეკონომიკურ, პოლიტიკურ, სოციალურ, ინფორმაციულ, კულტურულ-იდეოლოგიურ გლობალიზაციას.

ინფორმაციული წინააღმდეგობა, რომლის დროსაც ყალიბდება საზოგადოების ფორმირების ისეთი აგრესიული და სოციალურად საშიში ფორმები, როგორცაა: ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ექსპანსია, ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური აგრესია, ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ომი.

ინფორმაციული საზოგადოება – საზოგადოების განვითარება, მდგომარეობა და მათი ურთიერთობები ინფორმაციულ ინფრასტრუქტურაში, რომლის საფუძველზეც იქმნება ინტელექტუალური შრომის ნაყოფი.

2. ძირითადი ნაწილი

თანამედროვეობაში, მიუხედავად „ინფორმაციული საზოგადოების“ ტერმინის ფართოდ გავრცელებისა, მეცნიერები და სპეციალისტები ჯერ კიდევ არ შეთანხმებულან იმაზე, თუ როგორია მისი ძირითადი შინაარსი. ერთნი მიიჩნევენ, რომ ეს არის საზოგადოება, რომლის ფარგლებში უზრუნველყოფილია „მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ინფორმაციის თავისუფლად და ადვილად მიღება-გადაცემა“. სხვები აღნიშნავენ, რომ ესაა საზოგადოება, რომელშიც „მუშაობის ძირითადი ობიექტი და შედეგი არის ინფორმაცია და ცოდნა“. სხვათა აზრით, „ინფორმაციული საზოგადოება“ არის საზოგადოება, სადაც შრომის ძირითადი საგანი არის ინფორმაცია და ცოდნა, ხოლო შრომის იარაღი – ინფორმაციული ტექნოლოგიები.

ინფორმაციული საზოგადოების იდეოლოგია გვთავაზობს სუბიექტის ინფორმაციული პოლიტიკის კარდინალურ ცვლილებას სოციალურ-პოლიტიკურ ურთიერთობებში და მათი ქცევის სტრატეგიას ინფორმაციულ საზოგადოებაში.

ინფორმაციულ საზოგადოებაში შესაძლებელია ქცევის სტრატეგიის შემდეგი ვარიანტები:

1. თავდაცვითი, რომელიც მიმართულია დაცვისკენ, წყაროს კონტროლსა და შიდა კონტაქტების შეზღუდვისაკენ;

2. შეტევითი, მიმართულია აქტიურ მოღვაწეობაზე შესაძლებლობის ორი ტიპით: პირდაპირი თავდასხმა და სისტემისთვის დეზინფორმაციის მიწოდება;

3. რაოდენობრივი, ხასიათდება ინფორმაციის დიდი რაოდენობის შერევით და გამოყენებით შეზღუდული ინფრასტრუქტურის ფონზე;

4. ხარისხობრივი, ხასიათდება ინფორმაციულ მენეჯმენტზე აქცენტრებით, შედეგად ინფორმაციის მართვა ხდება უკეთესი, ვიდრე კონკურენტების;

5. შთანთქმითი, ხასიათდება ინფორმაციის შეგროვებისადმი ყურადღებით და იღებს დიდი რაოდენობით ინფორმაციას.

ინფორმაციული საზოგადოების ფორმირების მნიშვნელოვანი შედეგი არის გლობალურ-ინფორმაციულ სივრცეში სოციალური სისტემების ჩართვა, სადაც მიმდინარეობს ბრძოლა ინფორმაციული უპირატესობის მოსაპოვებლად.

ინფორმაციული სივრცის განვითარების ხარისხი გადამწყვეტად მოქმედებს საზოგადოების სხვა სფეროებზე. ამ ხარისხზე დამოკიდებული ადამიანთა ქცევა, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოძრაობების ჩამოყალიბება, სოციალური უსაფრთხოება. დააკავშირა და ჩართო რა მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანა,

რომელთაც აქვთ კავშირის და ინფრასტრუქტურის განვითარების საკმარისი დონე – ინფორმაციული სივრცე ფაქტობრივად არის კავშირის ისარი ქვეყნებს შორის, რაც წარმოადგენს გლობალიზაციის ძირითად სტიმულს და ამავე დროს მის შედეგსაც.

ინფორმაციული სივრცე სოციალურ სისტემებში, მოიცავს ისეთ ელემენტებს, რაც დამახასიათებელია კიბერსივრცისთვის და ამავე დროს ხდება ტრანსნაციონალური, რასაც ინფორმაციულ პროცესში შეაქვს წინათ ჩაკეტილი სისტემის ახალი სუბიექტები, რომლებსაც შეუძლიათ მოახდინონ გავლენა „შიდა“ პროცესებზე ინფორმაციული სივრცის გავლით. ინფორმაციული სივრცის მნიშვნელოვანი ფაქტორი არის ახალი პარადიგმების განსაზღვრა ინფორმაციულ სივრცეში, რომელიც მოიცავს ინფორმაციულ სივრცეში მართვის კონცეფციას, ინფორმაციული პოლიტიკის და ინფორმაციული სივრცის განსაკუთრებულობის განხორციელების მიზნით.

გლობალიზაცია, როგორც ევოლუციის პროცესი, თანამედროვე ეპოქაში ხდება საერთო, კონტინენტალურ და რეგიონალურ დონეებზე და გამოიხატება ნაწილობრივი ინტეგრირებადი პროცესებით, რომელიც ეხება ადამიანის ცხოვრების ყველა სფეროს.

გლობალიზაცია – ერთიანი მსოფლიო საფინანსო, ინფორმაციული და ფსიქოლოგიური პროცესის ფორმირების უფრო სერიოზული პროცესია.

გლობალიზაციის თანამედროვე თეორია ყოფს გლობალიზაციის პროცესს პატარა შემადგენელ კომპონენტებად, ანიჭებს მათ დამოუკიდებელ მნიშვნელობას და საჭიროების შემთხვევაში აქცენტს აკეთებს ზოგიერთ მათგანზე. გლობალური ბაზრის და ინფორმაციული საზოგადოების იდეა ამ მოვლენის გამოხატვის ერთ-ერთი სახეა.

გლობალიზაციის პროცესი ქმნის ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ომის და საიდუმლო ოპერაციების ჩატარების გარემოს, აერთიანებს ერთ ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიურ პროცესში ნაციონალური ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტებს და ელემენტებს, აკავშირებს მას სხვადასხვა სტრუქტურებთან.

გლობალიზაცია ქმნის და აფართოებს გლობალურ ინფორმაციულ სფეროს, შლის სახელმწიფო, ნაციონალურ საზღვრებს და სხვა ბარიერებს. თანამედროვე ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ბრძოლის კონცეფცია, გლობალურ დონეზე საბრძოლო მოქმედების დაწყება, აუცილებლად უნდა ითვალისწინებდეს სახელმწიფო ინფორმაციულ პოლიტიკას.

ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ექსპანსიის მნიშვნელოვანი შტრიხია ე.წ. ინფორმაციული ნეოკლასიციზმი. იგი ყოფს მსოფლიოს ყველა ქვეყანას პირველ – სუბიექტებად, რომლებიც დომინირებენ ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიურ სივრცეში და წარმოადგენენ ექსპანსიის წყაროს და მეორე – სუბიექტებად, რომლებიც არ ფლობენ აუცილებელ ინფორმაციულ რესურსებს და ამიტომ არიან ინფორმაციულად დამოკიდებულნი დომინანტ სუბიექტზე. ასეთი სახელმწიფოების როლი ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიურ სივრცეში საკმაოდ აშკარაა. ისინი ხდებიან მნიშვნელოვანი ინფორმაციული საზოგადოების სტრატეგიული რესურსის – ინფორმაციის და ცოდნის მიმწოდებელნი.

ინფორმაციულ საზოგადოებაში სოციალური სისტემის მართვა ხორციელდება ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების ორგანიზაციული ტექნოლოგიების კომპლექსის მეშვეობით.

ფსიქოლოგიური ზემოქმედება – არის ადამიანებზე ზემოქმედების საშუალება (ცალკეულ ინდივიდზე ან ჯგუფებზე), რომლის მიზანია იდეოლოგიური ან ფსიქოლოგიური სტრუქტურის შეცვლა, ემოციური მდგომარეობის ტრანსფორმაცია, გარკვეული ტიპის მოქმედების სტიმულირება, რისთვისაც გამოიყენება აშკარა ან ფარული ფსიქოლოგიური იძულება. ფსიქოლოგიური ზემოქმედება ხშირად გამოიყენება ტექნოლოგიის ფორმით ფარულად იმოქმედო პიროვნებაზე, ან/და ინდივიდზე.

სახელმწიფო ინფორმაციული პოლიტიკა (სიპ), როგორც ფედერალური ორგანოების საქმიანობა სახელმწიფო ძალაუფლებაში ნაციონალური ინტერესების მისაღწევად ახორციელებს თავის ფუნქციებს სოციალურ-ფსიქოლოგიური ურთიერთობების განსახორციელებლად. მას მიეკუთვნება შემდეგი მოთხოვნები ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედებისათვის.

1. სახელმწიფო ინფორმაციული პოლიტიკის ეფექტურობა და საკითხების გადაწყვეტა.
2. ტექნოლოგიების მოხერხებულობა – ტექნოლოგიები უნდა იყოს მოსახერხებელი ნებისმიერი სუბიექტისთვის გამოსაყენებლად.
3. უნივერსალურობა – ტექნოლოგიები უნდა იყოს ეფექტური ნებისმიერ ობიექტზე ზემოქმედებისათვის.

ტექნოლოგიები უნდა იყოს ადვილად მოდიფიცირებადი ცვალებადი მოთხოვნილებების და პირობების დროსაც.

ტექნოლოგიები უნდა მოიცავდეს ჰუმანიზმის პრინციპებს, მორალს, სინდისური პოლიტიკის ბრძოლებს, უსაფრთხოების გარანტიებს და ზემოქმედების მაღალ ხარისხს.

ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების ტექნოლოგიები ინფორმაციის პროცესებში ეფუძნება მასობრივი ინფორმაციული სისტემების და მასობრივი კომუნიკაციის გამოყენებას აუდიტორიის მასობრივი

და ინდივიდუალური აზროვნების ზემოქმედებაზე. ინფორმაციულ-ფსიქოლოგიური ზემოქმედების ტექნოლოგია მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მეშვეობით გამოიყენება მთავრობის მიერ არა მხოლოდ პოლიტიკური ოპონენტების წინააღმდეგ, არამედ ინფორმაციული ზემოქმედების განსახორციელებლად ქვეყნის შიგნით საზოგადოებაზე.

საზოგადოებაზე ზემოქმედების ძირითადი ტექნოლოგიებია:

1. მანიპულირება ჭეშმარიტი ინფორმაციით;
2. ინფორმაციის ფრაგმენტალური წარმოდგენა;
3. აუდიტორიის ყურადღების გადატანა ჭეშმარიტად მნიშვნელოვანი, მაგრამ გახმაურებისათვის პოლიტიკურად არასასურველი ინფორმაციიდან ინფორმაციული მასალის უხარისხო წარმოდგენაზე;
4. ინფორმაციული მასალების გახმაურებისათვის შესაფერისი მომენტის შერჩევა;
5. ორსაფეხურიანი კომუნიკაციური დინება: რაც გამოიყენება კომპეტენტური პირების მიერ კომენტარებში, რომელსაც პატივს სცემს საზოგადოება;
6. წამყვანების და მიმზიდველი ხალხის გამოყენება, რომლებიც მეტ-ნაკლებად დამაჯერებლები არიან იმ შემთხვევაში, როცა დიდ როლს თამაშობს სუბიექტური შეხედულება; ასევე სხვა.

3. დასკვნა

შეიძლება ითქვას, რომ თანამედროვე პირობებში ინფორმაციული საზოგადოება უკვე აქტიური ჩამოყალიბების პროცესშია. აქ იგულისხმება მთლიანი საზოგადოება, რომელიც ინფორმაციულ ერაში შევიდა. ინფორმაციული ერა თავის მხრივ, იწყება იმ მომენტიდან, როცა საზოგადოების ძირითადი ფუნქციების უზრუნველყოფა ხდება ინფორმაციული საშუალებების გამოყენებით, რაც კარდინალურად ცვლის თავად საზოგადოების არსს.

ლიტერატურა:

1. ჩოგოვაძე გ. ინფორმაცია: ინფორმაცია, საზოგადოება, ადამიანი. თბ., 2003
2. კუპრაშვილი ჰ. საინფორმაციო პოლიტიკა პოლიტიკური მოდერნიზაციის პროცესში. პოლიტიკის მეცნ. დოქტ. დისერტაცია. თბ., 2002
3. შონია ო., შეროზია თ. ინფორმაციული ტექნოლოგიები და უსაფრთხოება. თბ., 2003
4. , 2001
5. Маноило А.В. Государственная информационная политика в особых условиях. М., 2003
6. Е. , 2002.

INFORMATION SOCIETY AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Shamanadze Eteri
Georgian Technical University

Summary

In the represented article there are considered society tools for managing of the social systems and methods of its strategic improvement by means of complex organizational information-psychological technologies. Nowadays informational society is in the process of active formation. The epoch of informational society started at the moment when the basic functions of a society was carried out with the usage of information - communication technology, which resulted in the changes in the essence of whole society.